

în măsură să genereze această stare de lucruri. Interesantă prin concluziile la care ajunge, ni se pare intervenția criticului Daniel Bernet, care în articolul „Teatrul american — melodramă condimentată — derutează spectatorii francezi”, apărut în revista „Arts-Spectacles” nr. 598, reușește să opereze o adincită analiză asupra cîmpului de inspirație al dramaturgilor americani, cit și asupra modalităților de construcție a textului dramatic.

„Odată cu nylonul și coca-cola, Franța eliberată descoperea acum aproape zece ani, chipul teatrului american, puțin cunoscut pînă atunci, cu excepția lui O'Neill, precursorul. Dar noua dramaturgie părea altfel dozată decît aceea a autorului *Impăratului Jones*, care aparținea epocii prohibiției, austerității puritane și crahului economic”. Cu toate acestea, în primii ani după terminarea războiului, piesele americane s-au bucurat de vogă, înregistrînd succese. Astfel e cazul unor spectacole, ca: *Drumul tutunului*, *Menajeria de sticlă* și altele, pe care spectatorii francezi le-au vizionat cu sincer interes. Ce anume explică această schimbare de atitudine din partea publicului francez? „Cauzele succesului (înregistrat de piesele amintite, n.n.), precizează Daniel Bernet, rezidă în primul rînd în interesul pentru această puternică țară, socotită de bătrîna Europă puțin caraghioasă și care devenise dintr-odată unul din centrele importante ale lumii”.

Așadar, odată domolit interesul, nu atît pentru opera în sine, cit pentru cultura americană în ansamblu, spectatorul a început să trieze exigent materialul stampilat cu „made in U.S.A.”, încercînd să desprindă valoarea intrinsecă a operei ce i se oferea. Iar rezultatul n-a întîrziat să apară. „Piesele americane, fie și celebre, căroră le-a fost hărăzit un lung succes pe Broadway, înregistrează eșecuri la Paris... O fi publicul francez prost judecător — se întreabă autorul articolului — sau piesele sînt mediocre?” Și, Daniel Bernet adaugă: „Dacă am încerca să definim teatrul american din ultimii ani, cuvîntul potrivit ar fi melodramă. Autorii de peste ocean au reinviat un gen uitat, care continua să trăiască datorită cinematografului. Se înțelege e vorba de o melodramă evoluată, modernizată, dar modalitățile ei au rămas totuși aceleași... Pentru a pigmenta conținutul, se adaugă, de la caz la caz,

erotism, perversiune, sadisme, drogomanie. În ce privește personajele, ele exhibă complexe, pe care orice spectator, cititor al revistei „Life”, le recunoaște cu ușurință”.

Concluziile lui Daniel Bernet sînt categorice: „Teatrul american e convențional... prefabricat, în măsură să satisfacă conformismul spectatorului american, care, bănuiesc eu, se duce la teatru știind foarte bine ce-i va fi dat să vadă, fiind sigur că va trăi emoțiile și tulburarea senzuală pe care le dorește și, mai ales, se va amuza, convins fiind că pomirile sale moralizatoare vor fi pe deplin satisfăcute pînă la urmă”.

Concluziile vizează un anumit public și, firește, o anumită dramaturgie. În Statele Unite se dezvoltă astăzi și o dramaturgie sănătoasă, ce dezbate problemele majore ale realității și care își croiește cu greu drum spre scenele teatrelor americane și europene. Această dramaturgie, oriunde a fost reprezentată, a cîștigat adeziunea maselor de spectatori. Avem convingerea că, reprezentată pe scenele franceze, ar cunoaște succesul meritat. Directorii teatrelor franceze, din motive binecunoscute, evită să-i acorde accesul pe scenă, oferind spectatorului francez o gamă variată de ineptii exhibiționiste, frizînd patologicul și demența, pe placul obișnuiților frecventatori ai sălilor de teatru de pe Broadway. Desigur, în ce privește această dramaturgie, punctul de vedere expus de Daniel Bernet ni se pare judicios.

Colocviu despre perenitatea lui Shaw

Dezbaterile științifice în materie de dramaturgie ridică din nou, în ultima vreme, problema perenității, implicit, a actualității lui Shaw. În această ordine de idei, socotim interesant să semnalăm atenției cititorilor noștri un colocviu care a intrunit, în paginile revistei „Le Théâtre dans le Monde” (vol. VI, 1, 1957) opiniile lui Alec Clunes, cunoscut actor și om de teatru englez, fost o vreme director al lui „Arts Theatre” din Londra, ale lui Lionel Hale, critic și autor dramatic și ale lui Wolf Mankowitz, bine cunoscută figură în lumea teatrală a Angliei.

Nu e în intenția noastră să rezumăm

spusele celor trei interlocutori, nici să le comentăm, în amănunte. Ne mulțumim să reproducem un crîmpei din discuția lor, pentru că — dincolo de unele divergențe circumscrise la anumite aspecte, parțiale, ale creației lui Shaw — el exprimă un punct de vedere comun interlocutorilor în cauză și arar întîlnit în cercurile „autorizate” ale teatrogrofiei occidentale.

Răspunzînd unei întrebări lansate de Hale în privința raportului dintre — cităm — „obiectivele mărturisit propagandistice” ale lui Shaw și prestigiul lui de dramaturg, Mankowitz observă următoarele: „Lor (acelor „obiective... etc. etc. — *n. red.*) le datorează el că este ceea ce este. După mine, unul, valoarea lui Shaw și interesul principal pe care-l stîrnește, izvorăsc din faptul că a fost un propagandist în domeniul teatrului. El a jucat un rol însemnat în maturizarea opiniei publice, făcînd ca ea să devină mai puțin barbară, mai civilizată, mai rațională, mai umană decît fusese înainte de a-și fi început Shaw activitatea de scriitor. Nu există contribuție mai de preț pe care un dramaturg sau vreun alt scriitor să o poată aduce la dezvoltarea societății”.

La aceasta, Clunes replică: „Eu, în orice caz, nu sînt partizanul teoriei curente, după care, cum se spune, cînd propagandistul intră pe ușă, artistul iese pe fereastră!”

Pentru ca Mankowitz să conchidă: „Așa e: fără marile lui obiective propagandistice, Shaw nu ar fi decît un farsor; lor le datorează marea lui însemnătate”.

Știri din . . .

U. R. S. S.

● În cadrul decadei artei și culturii gruzine care a avut loc la Moscova în vara acestui an, Teatrul de Dramă „Rustaveli” a prezentat piesa *Boris Godunov* pe care a montat-o anume pentru acest prilej. Regia spectacolului este semnată de D. Aleksidze.

● Anul acesta, o nouă promoție de 18 actori și 14 regizori au absolvit cursurile Institutului de artă teatrală „A. V. Lunacearski” din Moscova. Cu prilejul examenului de diplomă, tinerii absolvenți au pre-

zentat spectacolele *Țarul Fedor Ivanovici*, *Livada cu vișini*, *Fata fără zestre* și *Steaua fără nume*.

● În cadrul spectacolelor prezentate cu prilejul festivalului „Primăvara teatrală a țărilor transcaucaziene”, teatrul Azizbekov din R.S.S. Azerbaidjană a prezentat în premieră comedia *Frumoasa din Șirvana* de Enver Mamedhan. Subiectul piesei este următorul:

În pofida faptului că colhoznicii azerbaidjeni au cultivat un nou soi de măr numit „Frumoasa din Șirvana” care prezintă numeroase calități în măsură să-i asigure o largă răspîndire în regiunile calde ale sudului, doi dintre colaboratorii institutului pomicol, Vahidov și Zakirov, adevărați birocrați ai muncii științifice, încearcă să impună un alt soi de măr obținut de academicianul Mudrov și în special recomandat în regiunile nordice. Împotriva celor doi birocrați luptă Telli, președinta unui colhoz, și tînărul agronom Șeida, fiul lui Zakirov. Telli îi acuză pe cei doi colaboratori ai institutului că-și irosesc timpul în cercetări inutile, nefolositoare și nelegate de necesitățile reale ale colhoznicilor. În ce-l privește pe Șeida, pe care să-și susțină dizertația de aspirant la Leningrad, el are curajul să renunțe la propria lui lucrare de dizertație, mai ales atunci cînd își dă seama că a folosit la întocmirea ei o serie de teze dogmatice — doborîte de practica vie — pentru a combate cu curaj falsele „autorități” științifice în rîndul cărora se numără și propriul său tată.

Piesa *Frumoasa din Șirvana* s-a bucurat de o caldă primire din partea spectatorilor festivalului „Primăvara teatrală a țărilor transcaucaziene”.

● Pentru noua stagiune teatrală, Teatrul Regional de Dramă din Moscova a reținut piesa *Oșkanovii* de M. Storojevo, Teatrul Armatei Sovietice piesa *Caravana* de I. Stock, M.H.A.T.-ul piesa *Jupiter se amuză* de A. Cronin, iar Teatrul Academic Mic piesa scriitoarei finlandeze Hella Vuoliki *Cuibul de piatră*.

● În ultimii ani a căpătat o deosebită amploare activitatea secției de teatru din cadrul Societății Unionale pentru relațiile culturale cu străinătatea. Astăzi, secția numără 150 de membri. Președintele secției este regizorul I. Zavadski, vicepreședinți: V. Barsova, I. Moiseev și P. Markov, iar secretari: G. Boiadjev și A. Saps.